PHÒNG GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
……

ĐỀ CHÍNH THỨC

ĐỀ KHẢO SÁT CHẤT LƯỢNG HỌC SINH GIỎI

MÔN: NGỮ VĂN 6
Năm học 2022 - 2023
Thời gian làm bài: 120 phút
(Đề khảo sát gồm 01 trang)

I. Đọc hiểu *(5.0 điểm)*

Đọc văn bản sau đây và thực hiện các nhiệm vụ bên dưới:

Sự tích những ngọn núi

Ngày ấy những ngọn núi
Kéo thành lũ thành đàn
Đi như trâu đen kịt
Đi qua bao vương quốc
Đi qua bao miền quê
Núi đi tìm nơi ở
Núi về đến quê mình
Có tiếng lượn[1] *nàng ơi*
Núi đứng nghe mê mải
Mà chân không muốn bước
Núi đứng đến bây giờ.

(*Tuyển tập thơ Dương Thuấn* - tập III- Nxb Hội nhà văn, 2010)

Câu 1. *(1,0 điểm):* Theo em, bài thơ trên có sự kết hợp phương thức biểu cảm với phương thức biểu đạt nào? Dựa vào đâu em biết được điều đó?

Câu 2. *(1,5 điểm):* Chỉ ra 3 biện pháp tu từ có trong văn bản?

Câu 3. *(1,0 điểm):* Sự lặp lại 3 từ "đi" ở đầu ba dòng thơ (3,4,5) trong văn bản có tác dụng gì?

Câu 4. *(1,5 điểm):* Mở đầu văn bản là "*Ngày ấy*", kết thúc văn bản là "*bây giờ*", những từ này là thành phần gì trong câu? Nêu chức năng của thành phần này? Em hiểu "*Ngày ấy*" và "*bây giờ*" là thời điểm nào?

II. Viết: *(15,0 điểm)*

Câu 1. *(5.0 điểm):* Từ nội dung bài thơ trên, hãy viết một đoạn văn trình bày suy nghĩ và cảm xúc của em trước cảnh đẹp của quê hương mình?

Câu 2. *(10 điểm):* Cảm nghĩ của em sau khi đọc bài thơ "*Sự tích những ngọn núi*" của Dương Thuấn?

Họ và tên thí sinh: .....

Họ, tên và chữ kí GT số 1: .....

[1] *Hát lượn* là một làn điệu dân ca của người Tày

Số BD: ..... Phòng thi số: Họ, tên và chữ kí GT số 2: …….....
……

ĐỀ KHẢO SÁT CHẤT LƯỢNG HỌC SINH GIỎI
MÔN: NGỮ VĂN 6
Năm học 2022 - 2023
Thời gian làm bài: 120 phút

I. ĐỌC HIỂU

1. Theo em bài thơ trên có sự kết hợp phương thức biểu cảm với phương thức biểu đạt nào? Dựa vào đâu em biết được điều đó ? (1,0 điểm)

- Học sinh liệt kê ra được bài thơ "*Sự tích những ngọn núi"* của Dương Thuấn có sự kết hợp giữa biểu cảm với các phương thức tự sự và miêu tả. **(0,5 điểm)**

(Nếu học sinh nêu thiếu 1 trong 2 phương thức biểu đạt thì cho **0,25 điểm**.)

- Dựa vào đâu em biết được điều đó ?

+ Yếu tố tự sự: Dựa vào nhan đề: chữ "sự tích" thường kể về câu chuyện nào đấy và yếu tố tự sự (kể chuyện) có cốt truyện, có sự việc và kết quả...**(0,25 điểm)**

+ Yếu tố miêu tả trong văn bản như: *Kéo thành lũ thành đàn/ Đi như trâu đen kịt,Núi đứng nghe mê mải...* **(0,25 điểm)**

2. Chỉ ra 3 biện pháp tu từ có trong văn bản? (1,5 điểm)

- Có thể nêu ba biện pháp tu từ trong văn bản như:

+ Biện pháp so sánh : "*Đi như trâu đen kịt"* **(0,5 điểm)**

+ Biện pháp điệp các từ *"đi"* và "*núi*" trong các dòng thơ. (*Nếu học sinh chỉ nêu được 1 trong 2 từ trên vẫn cho tối đa số điểm)* **(0,5 điểm)**

+ Biện pháp nhân hóa: "*Núi kéo nhau từng đàn", "núi đi", "núi đứng nghe mê mải"...* **(0,5 điểm)**

Cũng có thể nêu biện pháp liệt kê: đi qua bao vương quốc/ đi qua bao miền quê

3. Sự lặp lại của 3 từ "đi" ở ba dòng thơ trong văn bản có tác dụng gì? (1,0 điểm)

- Từ "đi" được lặp lại trong mấy dòng thơ nêu trên đã *nhấn mạnh sự việc*: núi cứ đi, đi mãi, đi hết nơi này đến nơi khác mà chẳng có nơi nào đẹp, nơi nào đáng ở lại... cho đến khi gặp được quê mình thấy tiếng hát lượn hay quá nên đã ở lại thành dãy núi quê hương bây giờ… **(0,5 điểm)**

- Làm cho bài thơ giàu nhịp điệu, có tính nhạc… **(0,5 điểm)**

4. Mở đầu văn bản là "*Ngày ấy*", kết thúc văn bản là "*bây giờ*", những từ này là thành phần gì trong câu? Nêu chức năng của thành phần này? Em hiểu "ngày ấy" và "bây giờ" là thời điểm nào? (1,5 điểm)

- Những từ " ngày ấy", " bây giờ" là từ dùng để biểu thị thành phần *trạng ngữ*. **(0,5 điểm)**

- Chức năng của thành phần này: chỉ thời gian. **(0,5 điểm)**

- Trong bài thơ:

+ "*ngày ấy*" là chỉ từ thời xa xưa, khi núi còn đang đi tìm chỗ ở. **(0,25 điểm)**

+ còn "*bây giờ*" là chỉ thời hiện tại, khi núi đã tìm được chỗ dừng chân, ở lại "quê mình" không đi đâu nữa thành dãy núi hiện nay. **(0,25 điểm)**

Lưu ý:Nếu học sinh chỉ nêu: "*ngày ấy*" là chỉ từ thời xa xưa; còn "*bây giờ*" là chỉ thời hiện tại *vẫn cho điểm tối đa.*

II. VIẾT

Câu 1 (5.0 điểm): **Từ nội dung bài thơ trên, hãy viết một đoạn văn trình bày suy nghĩ và cảm xúc của em trước vẻ đẹp của quê hương mình?**

1.1. Yêu cầu về kỹ năng viết đoạn văn:

- HS biết cách viết đúng hình thức một đoạn văn .Đoạn văn đảm bảo tính liên kết giữa các câu trong đoạn văn. **(0,25 điểm)**

- Lời văn chuẩn xác, không mắc lỗi chính tả và diễn đạt trôi chảy, giàu cảm xúc.**(0,25 điểm)**

1.2. Yêu cầu về kiến thức:

- Nêu được khái quát ***nội dung chính*** của bài thơ "*Sự tích những ngọn núi"* là ca ngợi quê hương. Nhà thơ đã kín đáo ngợi ca vẻ đẹp của quê mình bằng cách kể lại chuyện núi đi tìm chỗ ở. Núi tìm mãi chẳng được nơi nào; mãi tới khi đến quê mình nghe tiếng hát lượn hay quá nên mê mải và đứng lại mãi đến ngày nay. **(0,25 điểm)**

- Từ ***nội dung ấy***, các em cần nêu lên được những suy nghĩ và cảm xúc về cảnh đẹp của quê hương của mình. Cụ thể cần nêu được một số ý như:

+ Quê em có cảnh đẹp gì**(0,5 điểm)** và cảnh đó đẹp như thế nào?**(1,0 điểm)**

+ Cảnh đẹp ấy để lại trong em những suy nghĩ và cảm xúc gì? **(2,0 điểm)**

- Liên hệ bản thân: yêu và tự hào, biết ơn…**(0,5 điểm)**

- Sáng tạo: Cách diễn đạt độc đáo, có suy nghĩ riêng về vấn đề yêu cầu.(**0,25 điểm)**

Câu 2 (10 điểm): **Cảm nghĩ của em sau khi đọc bài thơ *Sự tích những ngọn núi* của Dương Thuấn.**

2.***1. Yêu cầu về kỹ năng viết bài văn:***

- Đảm bảo cấu trúc một bài văn: Có đầy đủ các phần: Mở bài, Thân bài, Kết bài. **(0,5 điểm)**

1.2. Yêu cầu về kiến thức:

- ***Xác định đúng yêu cầu của đề.***
- ***Đây là kiểu văn bản đã học trong sách Ngữ văn 6, tập hai (Bài 7: Viết đoạn văn ghi lại những cảm xúc sau khi đọc bài thơ có yếu tố tự sự, miêu tả). Với yêu cầu của câu 2, HS cần trình bày thành một bài văn ngắn với một số ý cụ thể:***

***a. Mở bài*(1,0 điểm):**

Nêu tên bài thơ, tác giả và cảm nghĩ, ấn tượng chung nhất của người viết về bài thơ ấy.

b. Thân bài(7,0 điểm):

- Chỉ ra nội dung hoặc nghệ thuật cụ thể có trong bài thơ khiến em yêu thích và có nhiều cảm xúc, suy nghĩ.

Ví dụ: Nội dung tình yêu quê hương và cách ngợi ca quê hương rất độc đáo, ngộ nghĩnh của nhà thơ. Hoặc cách sử dụng các biện pháp nghệ thuật (hình ảnh, từ ngữ, biện pháp tu từ...) có hiệu quả như thế nào?... Nêu lí do vì sao em yêu thích các yếu tố ấy.

c. Kết bài (1,5 điểm): Nêu khái quát những điểm mình yêu thích**(1,0 điểm)** và tác động sâu sắc của bài thơ với bản thân.**(0,5 điểm)** Ví dụ: bài thơ đã đánh thức và nhắc nhở em về tình cảm yêu quê hương. Gắn bó máu thịt với quê hương của mình hơn nữa...

Lưu ý cách cho điểm: Cần vận dụng linh hoạt, trên đây chỉ là gợi ý các ý chính cần đạt, HS có thể trình bày, diễn đạt bằng nhiều cách khác nhau...